

TURKU KARSAMAKI RADANVIERUSTA

Rautakautisen asuinpaikan
koekaivaus 1990
Teija Tiitinen

TURKU KARSAMAKI RADANVIERUSTA

Sisällysluettelo	sivu
1. ARKISTOTIETOJA.....	2
2. JOHDANTO.....	3
3. ALUEEN SIJAINTI JA LUONNON YMPÄRISTÖ.....	4
4. LAHISTON MUUT MUINAISJÄÄNNÖKSET.....	4
5. KOEKUOPITUSTEKNIikka.....	5
6. HAVAINNOT.....	5
7. LOPPUPÄÄTELMÄT.....	6
Koekuoppaluettelo.....	7
Luettelo negatiiveista.....	11
Selostus fosfaattititestistä.....	12
Ote peruskartasta.....	13
Kopio yleiskartasta.....	14

1. ARKISTOTIETOJA

Kunta: Turku
Kylä: Kärämäki
Paikannimi: Radanvierusta

RN:o 4:107
Omistaja: Turun kaupunki

Peruskartta: 10343 12 Littoinen (painettu v. 1981)
Koordinatit: x= 6708 95
 y= 571 45
 z= 20.0-22.0

Vuoden 1990 löydöt: KM 26225:1-25
Diar. 11.3.1991

Aikaisemmat tutkimukset: Inventointi V. Lehtosalo 1961 n:o 54
 Löydöt: KM 15288
 Tarkastus: A. Nissinaho 1987
 Vähäjokilaakson inventointi kohde 012

Kertomukseen liittyvät: negatiivit 84803-06, 84813-14
 diapositiivit 22497-22508

2. JOHDANTO

Turun Kärsämäen Radanvierustan rautakautinen muinaisjäännös löytyi vuonna 1961 Veikko Lehtosalon inventoidessa silloista Maarian pitäjän aluetta. Lehtosalo totesi alueella sijaitsevan kaksi maakumpua, joista eteläisempään tekemästään koekuopasta hän löysi palaneiden kivien muodostamaa kiveystä sekä runsaasti saviastian paloja (250kpl). Pohjoisempaan kumpareeseen tekemästään koekuopasta hän löysi kaksi saviastianpalaa (KM 15288). Havaintojensa perusteella Lehtosalo tulkitsi alueen kalmistoksi.

V. 1987 Turun yliopiston ja Turun maakuntamuseon suorittamassa Vähäjokilakson inventoinnin yhteydessä tehdyssä tarkastuksessa alueen säilymisedellytykset todettiin heikoiksi aivan vieressä olevan asutuksen ja pienteollisuuden aiheutaman rasituksen vuoksi. Muinaisjäännöstä oli turmeltu tekemällä sen alueelle parkkipaikka ja vierittämällä sen päälle sinne kuulumattomia kiviä sekä säilyttämällä sen reuna-alueilla mm. veneitä. Myöhemmin paikkaan on käynyt tutustumassa myös museoviraston tutkija Anna-Liisa Hirviluoto, joka myös totesi muinaisjäännöksen huonon kunnon.

Kun Turkuun saatiin v. 1990 museoviraston aluesuunnittelija velvoitettyölistämishjelman yhteydessä, päätettiin radanvierusta ottaa yhdeksi hoitokohteeksi. Samalla todettiin välttämättömäksi tutkia muinaisjäännöksen nykyiset rajat suojelua-alueen tarkentamiseksi koekuopituksen avulla. Tutkimuksen avulla haluttiin myös saada lisäselvitystä muinaisjäännöksen tyypistä.

Alueen tutki virkatyönään museoviraston aluesuunnittelija fil. kand. Teija Tiitinen ajalla 28.5.-1.6.1990.

Turussa 28.3.1991

Teija Tiitinen
Teija Tiitinen

3. ALUEEN SIJAINTI JA LUONNONYMPÄRISTÖ

Turun Kärsämäen Radanvierustan muinaisjäännös sijaitsee Turku-Tampere-radon, Hipantien sekä Hipantieltä kaakkoon johtavan pienen hiekkatien väliin jäävällä kolmionmuotoisella kaistaleella, n. 130m Vähäjoesta länteen. Alueen pohjoispuolella n. 40 m päässä sijaitsee kuljetus yhtiö Hannosen konttori ja autotalli. Alueen korkeus merenpintaan nähden on korkeuskäyrän mukaan n. 20.0-22.0m välissä.

Muinaisjäännös muodostuu kahdesta vierekkäisestä saven ja moreenin sekaisesta maakummusta, joista eteläisempi on halkaisijaltaan n. 20m ja se erottuu ympäristöstään n. 1,5-2.0m korkeuksena ja pohjoisempi on n. 5-7m halkaisijaltaan ja se erottuu ympäristöstään n. 70cm korkeuksena. Muinaisjäännöksen itäpuolitse kulkevan Turku-Tampere rautatie leikkaa alueen itäosaa, joka on tuhoutunut rataa tehtäessä.

Eteläisemmän kumpareen eteläreunassa on joitakin kymmeniä vuosia sitten ollut navettarakennus, jonka kivijalka on edelleenkin nähtävissä. Navetta on kuulunut torppaan, joka on sijainnut koekuopitusalueen etelälaidassa. Näiden välissä on ollut aiemmin pelto, jonka paikalla nykyisin on tasattu sorapäälysteinen parkkipaikka. Myös alueen länsiosassa kumpareiden välissä on toinen, pienempi, sorapäälysteinen parkkipaikka, joka kesän 1990 hoitotoimenpiteiden yhteydessä poistettiin. Alueen eteläosassa entisen torpan pihalla kasvaa lehtipuita ja pensaita, muutoin alueella on niittymäinen kasvillisuus. Arkeologisesti mielenkiintoisin kasvi Radanvierustan alueella on sikoangervo, jota kasvaa sekä alueen pohjoispäässä että itärinteellä. Radanvierustan kasvistoinventointiraportti, 1990. Liitteenä v:n 1990 hoitoraportissa.

4. LÄHISTÖN MUUT MUINAISJÄÄNNÖKSET

Radanvierustan mäki sijaitsee Turun Kärsämäen kylässä joka on tunnettu sekä kivikautisesta asuinpaikastaan että pääasiassa vanhempaan roomalaiseen rautakauteen ajoittuvasta kalmisostaan. Aivan Radanvierustan lähistöltä on arkistotietojen perusteella löydetty myöhemmin hukkaan joutunut hopeakätkö, joka Kivikosken mukaan (esim. Turun kaupungin historia kivikaudesta vuoteen 1366, pain. v.1971) ajoittuisi 900-luvulle arabialaisten rahojen perusteella. Radanvierustasta n. 1km lounaaseen sijaitsee Taskulan myöhempään rautakauteen ajoittuva polttoruumiskalmisto.

Lähistön muinaisjäännökset on etupäässä tulkittu kalmistoiksi, mutta ainakin Kaerlan kylän Lehtosen, Tuomen ja Mullin muinaisjäännöksillä on ollut asuinpaikkaan viittaavia piirteitä samoin on Taskulan kalmiston yhteydessä löydetty viitteitä asuinpaikasta. (ks. topografisen arkiston kaivauskertomukset: Tallgren 1910, Hirviluoto 1963, Ahtela 1982 ja Itkonen 1986).

Lähistön muinaisjäännökset tuntuvat ajallisesti kattavan koko rautakauden.

5. KOEKUOPITUSTEKNIikka

Radanvierustan alueelle paalutettiin koskuoppaverkosto, jossa koekuopat sijaitsivat pääsääntöisesti 10m päässä toisistaan, joidenkin koekuoppien kohdalta jouduttiin systemaattisista etäisyyksistä joustamaan huonon maastokohdan vuoksi, esim. parkkipaikaksi tasoitetulle alueelle tehtiin ainoastaan yksi koekuoppa.

Jotta verkosto saatiin kiinnitetyksi kartalle päälinja vedettiin korkeuskiintopisteen 30893 ja rajapyykin välille, jonka eteläpuolella myöhemmin sijaitsi koekuoppa 500/500. Linja sijaitsee karttaperustaiseen nähden suunnassa NE-SW.

Koekuopat tehtiin keskimäärin 50 x 50cm laajuiseksi ja niiden syvyys vaihteli 30-75cm välillä. Kuopat kaivettiin koskemattomaan maakerrokseen asti. Yhteensä alueelle tehtiin 21 koekuoppaa.

6. HAVAINNOT

Alueelle tehtyjen koekuoppien perusteella maaperän todettiin olevan yleensä pahasti sekoittunutta, yhdessäkään koekuopassa ei ollut selvästi näkyvissä esihistorialliseksi luokiteltavaa kulttuurikerrosta ja kaikista koekuopista löytyi modernia talousjätettä, tiiltä, pikeä ym. Alueen itäpuoleisissa koekuopissa moderniaineisto tosin sijoittui joko turpeen sekaan tai kohta sen alle.

Koekuopitusalueen eteläosasta paikalla sijainneen torpan pihamaalta ei löytynyt mitään kiinteään muinaisjäännökseen viittaavaa. Ihmisen pitkäaikaisesta vaikutuksesta alueella kertoivat kuitenkin rikkonainen liitupiipun pesä ja historiallisen ajan saviastian palat. (löytöjä ei kerätty talteen)

Varsinainen muinaisjäännös näyttää rajoittuvan navetan pohjan pohjois- ja itäpuolelle. Y-linjan 500 itäpuolelle ja X-linjan 510 pohjoispuolelle (ks. liitteenä oleva yleiskartta alueesta). Savia-astian palat ja palanut savi löytyivät tältä alueelta. Yhteensä löytöjä tuli 13:sta koekuopasta, joista 8:sta (500/500, 510/510, 520/510, 520/520, 530/510, 530/520, 540/510 ja 540/520) löytyi esihistoriallisia saviastianpalasia (kaikkiaan 31 palaa, paino yhteensä 42g). Palat olivat pienikokoisia ja useimmat pahasti rapautuneita vain harvoissa oli molemmat pinnat ehjät. Sekä ulko- että sisäpinnoilla oli näkyvissä naarmutusta. Lisäksi koekuopasta 510/510 tuli pieni pala rautakuonaa ja kuopasta 540/520 kivilaji-iskos.

Ainoa viite paikalla mahdollisesti sijaitsevista rakenteista saatiin koekuopasta 520/500, joka sijaitsee eteläisemmän kumpareen korkeimman kohdan pohjoispuolella. Turpeen alta n. 20cm syvyydestä tuli esiin runsaasti kiviä sisältänyt kerros, kivien joukossa oli useita punaisen hiekkakivilaatan palasia. Koekuopan alueelta löytyi runsaasti palanutta savea, mutta ei saviastian palasia, kivikerroksen alla oli punertavaa maata. Koska koekuopan laajuus oli vain 60 x 60cm ei kiveyksen luonteesta saatu tarkempaa selkoa.

7. LOPPUPÄATELMAT

Koska Radanvierustan muinaisjäännöksen alueen maaperä on pitkäaikaisen ja intensiivisen asutuksen vuoksi sekoittunut pahasti on johtopäätösten teko muinaisjäännöksen funktiosta koekuopituksen perusteella vaikeaa. Rapautuneet saviastian palaset ja palanut savi viittaisivat kuitenkin siihen, että paikalla sijaitsee asuinpaikka. Polttokenttäkalmistoon viittaavaa kiveystä alueella ei ole, hiiltä koekuopista löytyi hippuja sieltä tältä, mutta ei runsaasti yhdestäkään koekuopasta. Ruumiskalmistoksi kumparemainen muodostelma olisi epätavallinen, myöskin kalmistoon viittaavat esinelöydöt puuttuvat kokonaan.

Muinaisjäännöksen rajat lännessä, pohjoisessa ja idässä näyttävät artefaktien perusteella ulottuvan niitä leikkaaviin rataan ja Hipantiehen. Löydösten perusteella muinaisjäännös on jatkunut itäänpäin ainakin nykyisen radan kohdalle. Lännessä muinaisjäännös vaikuttaa rajoittuneen nykyiseen Hipantiehen. Fosfaatin suhteellista määrää kuvaavan spot-testin perusteella fosfaattia on runsaimmin alueen eteläosassa, jossa se johtune myöhemmästä asutuksesta ja alueen itäosassa, jossa merkit rautakautisesta asuinpaikasta ovat vahvimmillaan myös arkeologisten löydösten perusteella. Myös rautakautisen asutuksen indikaattorina pidettyä sikoangervoa kasvoi koekuopitusalueen itä- ja pohjoisosassa.

Koekuopituksen perusteella voidaan todeta, että Radanvierustan alueella sijaitsee rautakautinen asuinpaikka, joka on osittain tuhoutunut Turku -Tampere rataa tehtäessä, ja jonka maaperä on sekoittunut rautakautta myöhemmän asutuksen vaikutuksesta. Koska saviastian palat ovat erittäin fragmentaarisia ja esinelöydöt puuttuvat ei rautakautta tarkempaa ajoitusta voida antaa.

TURKU, KARSAMAKI, RADANVIERUSTA
KOEKUOPITUS AJALLA 28.5.-1.6.1990

Koekuoppaluettelo:

(maanäytteistä tehty fosfaatin suhteellista määrää kuvaava spot-testi, jonka arvot 1= ei lainkaan fosfaattia, 2= jonkin verran fosfaattia, 3= runsaasti fosfaattia)

490/462 Kaivettu 29.5.90

Laajuus 60x50cm, syvyys 50cm

Sijaitsee tasaisessa maastossa vanhan metsittyneen piha-alueen laidassa hiekkatien vieressä, aluskasvillisuus on rehevää, ympärillä kasvaa pihlajia ja vaahteraa.

Koekuopan alueella oli runsaasti kiviä, joiden halkaisija vaihteli 5-40cm, maa mullansekaisista, väriltään harmaata hietaa.

Löytöinä ainoastaan talousjätettä, jota ei kerätty talteen.

Maanäyte (tulos 2) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

490/470 Kaivettu 29.5.90

Laajuus 50 x 50cm, syvyys 45cm

Sijaitsee tasaisessa maastossa vanhalla pihamaalla, ympärillä kasvaa vaahteraa, sireeneitä ja lehmuksia, aluskasvillisuus on rehevää.

Maa väriltään harmaata multaa, ei värieroja, puhdas savi tuli vastaan 45cm syvyydessä.

Löytöinä historiallisen ajan saviastianpala, taottuja rautanauvoja ja pala kuonaa, joita ei kerätty talteen.

Maanäyte (tulos 3) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

490/480 Kaivettu 29.5.90

Laajuus 60 x 50cm, syvyys 60cm

Sijaitsee vanhalla pihamaalla kohdalla, josta maa alkaa viettämään jyrkähkösti etelään, koekuopan vieressä kasvaa sireenejä, aluskasvillisuus runsasta.

Koekuopan alueella ei ollut kiviä, maa mullansekaisista harmahtavaa hiekkaa, koko kuopan alueella runsaasti hiiltä.

Löytöinä modernia talousjätettä, jota ei kerätty talteen.

Maanäyte (tulos 2) otettu 35cm turpeen alalaidasta.

500/455 Kaivettu 29.-30.5.90

Laajuus 42 x 50cm, syvyys 52cm

Sijaitsee metsittyneen vanhan pihamaan laidassa, vieressä kasvaa koi-
vuja ja vaahteraa, aluskasvillisuus melko runsasta

Turpeen alla harmahtava kiven ja mullansekainen maa, joka jatkui koekuopan pohjaan saakka, kuopan pohjalla luontainen moreenikiveys oli niin tiivis, ettei kaivamista syvennälle katsottu tarpeelliseksi.

Löytöinä 6 palaa palanutta savea. KM 26225:1

Maanäyte (tulos 2) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

500/470 Kaivettu 29.5.90

Laajuus 50 x 50cm, syvyys 47cm

Sijaitsee tasaisella maalla metsittyneellä pihamaalla, koekuopan vieressä kasvaa lehmuksia, aluskasvillisuus runsasta.

Heti turpeen alla tiili- ja puujätekerros, tämän alla n. 5cm paksuinen saven- ja mullansekainen kerros, pohjalla puhdas savi.

Löytöinä modernia talousjätettä, jota ei kerätty talteen.

Maanäyte (tulos) otettu 25cm turpeen alalaidasta.

500/475 Kaivettu 29.5.90

Laajuus 70 x 60cm, syvyys 70cm

Sijaitsee vanhalla metsittyneellä pihamaalla, pienellä kumpareella, mahdollisesti vanhan talonpohjan päällä, ympärillä kasvaa lehmuksia, vaahteroita, aluskasvillisuus rehevää.

Turpeen paksuus n. 40cm ja sen joukossa oli runsaasti modernia talousjätettä, maa vaikuttaa paikalle tuodulta, tai kerros on syntynyt paikalla olleen rakennuksen jäänteistä.

Löytöinä yksi historialliseen aikaan ajoittuvan saviastian pala, sekä palanutta savea. KM 26225:2,3

Maanäyte (tulos 2) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

500/490 Kaivettu 30.5.90

Laajuus 56 x 52cm, syvyys 60cm

Sijaitsee eteläisen maakumpareen etelälaidalla, ei puita, aluskasvillisuutena heinää.

Turpeen alla n. 30cm paksu mullan- ja soran sekainen kerros, jonka jälkeä maan väri tuli punertavammaksi

Koekuopan alueella ei ollut löytöjä.

Maanäyte (tulos 2) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

500/500 Kaivettu 30.5.90

Laajuus 58 x 50cm, syvyys 69cm

Sijaitsee eteläisemmän kumpareen itälaidalla kohdassa, josta maa viettää jyrkästi itään, koekuopan alla itäpuolella on Turku-Tampere rautatie.

Turpeen alla on tumma nokinen hiekan- ja mullansekainen maa, jonka alla n. 27cm turpeen alalaidasta alkaa puhtaampi vaalea maakerros, pohjalla tiivis koskematon moreenikiveys, jonka alapuolelle ei kaivettu.

Löytöinä 4 rapautunutta rautakautista saviastianpalaa sekä 33 palaa palanutta savea, kuopan alueelta löydettiin myös kuonaantunutta massaa (pikettä?), joka heitettiin jälkitöiden aikana pois. KM 26225:4,5

Maanäytteen tulos hävinnyt.

508/490 Kaivettu 30.5.90

Laajuus 65 x 50cm, syvyys 50 cm

Sijaitsee eteläisemmän kumpareen länsilaidalla navetan perustuksen laidalla, vieressä vaahteroita ja koivuja, aluskasvillisuus melko runsasta.

Koko kuopan alueella maa oli vahvasti sekoittunutta, modernia talousjätettä tuli aivan kuopan pohjaltakin.

Koekuopan alueelta ei tullut esiin esihistoriallisia löytöjä.

Maanäyte (tulos 2) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

510/500 Kaivettu 30.5.90

Laajuus 55 x 50cm, syvyys 46cm

Sijaitsee eteläisen kumpareen päällä, navetan perustuksen vieressä, lähellä kasvaa koivuja, aluskasvillisuutena runsaasti heinää.

Turvekerros melko ohut, jonka alla harmahtava mullansekainen hiekka, pohjalla vaaleaa ja tiivistä moreenia.

Löytöinä 13 palaa palanutta savea. KM 26225:6

Maanäyte (tulos 3) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

510/510 Kaivettu 30.5.90

Laajuus 60 x 50 cm, syvyys 60cm pohjoislaita, 30cm etelälaita.

Sijaitsee eteläisen kumpareen itälaidalla, jyrkästi itään viettävällä (rataleikkaus) rinteellä, ei puita, aluskasvillisuutena runsaasti heinäkasveja.

Koko kuopan alueella mullansekaista hiekkaa, joukossa runsaasti kiviä, pohjalla puhdas koskematon moreeni.

Löytöinä 10 rautakautiselta vaikuttavaa rapautunutta saviastian palaa, joista yhden sisäpinnassa naarmupintaista koristelua, sekä 11 palaa

palanutta savea. KM 26225:7,8
Maanäyte (tulos 2) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

520/485 Kaivettu 30.5.90
Laajuus 40 x 40 cm, syvyys 30cm
Sijaitsee eteläisen kumpareen luoteisosassa aivan sementtitien vieressä, koekuopan pohjoispuolelle on nostettu suurehkoja n. 60-70cm halkaisijaltaan olevia kiviä, ei puita, aluskavillisuutena heinää. Koko koekuopan alueella harmaata mullan- ja hiekansekaista maata, ei värieroja.
Löytöinä 1 pala palanutta savea ja 1 pala rautakuonaa. KM 26225:9,10
Maanäyte (tulos 2) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

520/490 Kaivettu 30.5.90
Laajuus 60 x 60cm, syvyys 44cm
Sijaitsee eteläisen kumpareen pohjoisosassa, lähellä navetan perustuksia, ei puita, aluskavillisuutena runsaasti heinää.
Turvekerros ohut n.3cm, jonka alla tummanharmaa mullan ja hiekan sekainen maa, joka n. 30cm syvyydessä muuttuu karkeaksi vaaleaksi hiekaksi.
Löytöinä 11 palaa palanutta savea. KM 26225:12
Maanäyte (tulos 2) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

520/500 Kaivettu 31.5.90
Laajuus 60 x 60 cm, syvyys 65cm
Sijaitsee eteläisen kumpareen korkeimman kohdan pohjoispuolella, ei puita, aluskavillisuus rehevää heinikkoa.
Turve suhteellisen ohut n.4cm, jonka alla tummanharmaa mullan ja hiekan sekainen kerros, jossa runsaasti kiviä, kivien joukossa punaisia hiekkakivilaakoja (saattaisi olla osa rakennetta) n. 40cm turpeen alalaidasta alkoi punertava hiekkakerros, jossa runsaasti kiviä.
Löytöinä 17 palaa palanutta savea. KM 26225:12
Maanäyte (tulos 2) otettu 45cm turpeen alalaidasta.

520/510 Kaivettu 31.5.90
Laajuus 65 x 60cm, syvyys 60cm
Sijaitsee eteläisen kumpareen itälaidalla, ei puita, aluskavillisuus rehevää heinikkoa.
Turpeen paksuus n. 5cm, jonka alla mullan- ja hiekansekainen maakerros, joka vähitellen muuttui vaaleankellertäväksi hiekkamoreeniksi, pohjalla moreeni oli aivan tiivistä seassa runsaasti kiviä.
Löytöinä 5 rautakautista saviastian palaa, joukossa yksi reunapala, koristeena naarmutusta, huonokuntoista ja rapautunutta, lisäksi 2 palaa palanutta savea. KM 26225:13,14
Maanäyte (tulos 3) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

520/520 Kaivettu 31.5.90
Laajuus 65 x 60cm, syvyys 45cm
Sijaitsee eteläisen kumpareen koillislaidalla rataleikkauksen kohdalla, ei puita, aluskavillisuus vahvaa heinikkoa.
Turpeen paksuus n. 10cm, jonka alla harmaita mullan- ja hiekansekainen maa, tämän alla karkea moreenikerros, joka oli pohjalla aivan tiukkaa.
Löytöinä 2 palaa rautakauden tyyppistä keramiikkaa, 8 palaa palanutta savea, sekä runsaasti tiiltä, joka heitettiin jälkitöiden yhteydessä pois. KM 26225:15,16
Maanäyte (tulos 1) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

530/500 Kaivettu 31.5.90
Laajuus 100 x 50cm, syvyys 50cm
Sijaitsee koekuopitusalueen länsiosassa, kumpareiden välissä kohdassa,

jonne on kuljetettu soraa, sepeliä ja hiekkaa tarkoituksena tehdä paikalle parkkipaikka. Ei kasvillisuutta.

Pinnalla ajettua sepeliä n.20cm, tämän alla tumma tiilen-, hiilen- ja hiekansekainen kerros, pohjalla kiveä ja puhdasta hiekkaa. Maan seassa runsaasti modernia jätettä etupäässä tiiltä, palamatonta luuta ja pikeä.

Löytöinä 33 palaa vaalean ruskea palanutta savea. KM 26225:17

Maanäyte (tulos 2) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

530/510 Kaivettu 31.5.90

Laajuus 65 x 64cm, syvyys 36cm

Sijaitsee kumpareiden välissä alavalla maalla, ei puita, aluskasvillisuutena rehevää heinää.

Turpeen paksuus n.10cm, sen alla 20cm harmaata mullan ja hiekansekais- ta maata, jonka seassa hiilenhippuja, pohjalla kellertävää hiekkamo- reenia.

Löytöinä 2 rautakautista saviastianpalaa, toinen reunapala, runsaasti palanutta savea sekä pois heitetty nuorelta näyttänyt saviastian pala. KM 26225:18,19

Maanäytteen tulos hävinnyt.

530/520 Kaivettu 31.5.90

Laajuus 55 x 50cm, syvyys 50cm

Sijaitsee pohjoisemman kumpareen itälaidalla. Ei puita, aluskasvillisuutena rehevää heinää.

Turpeen paksuus n. 15cm, jonka alla harmaitavaa mullansekaista hiek- kaa, pohjalla puhdas vaaleankeltainen savi.

Löytöinä 1 pala rapautunut saviastian pala, 6 palaa palanutta savea. lisäksi erittäin runsaasti modernia tiiltä ja pikeä, jotka heitettiin pois. KM 26225:20,21

Maanäyte (tulos 2) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

540/510 Kaivettu 1.6.90

Laajuus 60 x 50cm, syvyys 45-75cm

Sijaitsee pohjoisen kumpareen luoteislaidalla, aivan tien vieressä, koekuopan vieressä kasvaa koivuja ja seljaa, aluskasvillisuus on vah- vaa heinikkoa.

Koekuopan länsilaita oli korkeammalla kuin itälaita, turpeen paksuus n. 10cm, jonka alla harmaa mullan- ja hiekansekainen maa, jossa niukas- ti kiviä, pohjalla puhdas savi.

Löytöinä 4 huonosti säilynyttä pientä saviastianpalaa, 57 palaa pala- nutta savea. KM 26225:22,23

Maanäyte (tulos 1) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

540/520 Kaivettu 31.5.90

Laajuus 55 x 50cm, syvyys 50cm

Sijaitsee pohjoiskumpareen koillislaidalla. Ei puita, aluskasvillisuus vahvaa heinikkoa.

Turpeen paksuus n. 10cm, jonka alla tummanharmaa hiekan ja mullanse- kainen maa, pohjalla vaalea savensekainen hiekka

Löytöinä 5 huonosti säilynyttä saviastian palaa ja 1 kivilaji-iskos. KM 26225:24,25

Maanäyte (tulos 2) otettu 30cm turpeen alalaidasta.

VALOKUVALUETTELO

Mustavalkonegatiivit:

84803 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, ennen hoitoa, suunta
NW. 27.5.1990
84804 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, ennen hoitoa, suunta
NNW. 27.5.1990
84805 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, pohjoiskumpare ennen
hoitoa, suunta W. 27.5.1990
84806 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, kaivanto pohjoiskumpa-
reella, suunta S. 27.5.1990
80813 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, pohjoiskumpare hoidon
jälkeen, suunta W. 12.6.1990
80814 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, eteläkumpare hoidon
jälkeen, suunta E. 12.6.1990

Diapositiivit:

22497 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, ennen hoitoa, suunta
NW. 27.5.1990
22489 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, ennen hoitoa, suunta
NNW. 27.5.1990
22499 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, pohjoiskumpare ennen
hoitoa, suunta W. 27.5.1990
22500 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, pohjoiskumpareella
oleva kaivanto suunta S. 27.5.1990
22501 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, eteläkumpare ennen
hoitoa, suunta E. 27.5.1990
22502 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, eteläkumpare hoidon
jälkeen, suunta E. 12.6.1990
22503 Turku, Kärämäki, Radanvierusta, pohjoiskumpare hoidon
jälkeen, suunta W. 12.6.1990

FOSFAATTITESTI

Koekuopituksen yhteydessä kustakin koekuopasta otettiin maanäyte fosfaattitahrasteistä (spot-testi) varten. Näytteet otettiin n. 30cm syvyydestä. Koekuoppaluettelossa on kunkin kuopan kohdalla mainittu tarkka näytteenotto syvyys.

Tahrasteiti: Liuos A: 5g ammonium molybdaattia
 35ml viisinormaalista suolahappoa
 100ml tislattua vettä

 Liuos B: 0.25g askorbiinihappoa
 50ml tislattua vettä

 Liuos C: 30g natriumsitraattia
 60g tislattua vettä

Maanäytteille laitettiin 3 tippaa liuos A:ta, 30 sekunnin päästä lisättiin 3 tippaa liuos B:tä, 3 minuutin päästä näyte fikseerattiin kolmella tiipalla liuos C:tä. Aluspaperina käytettiin kromatografipaperia.

Radanvierustan aineisto luokiteltiin värin voimakkuuden perusteella kolmeen luokkaan.

TULOKSET:

Luokka 1 (ei lainkaan fosfaattia): 520/500, 520/520, 540/510

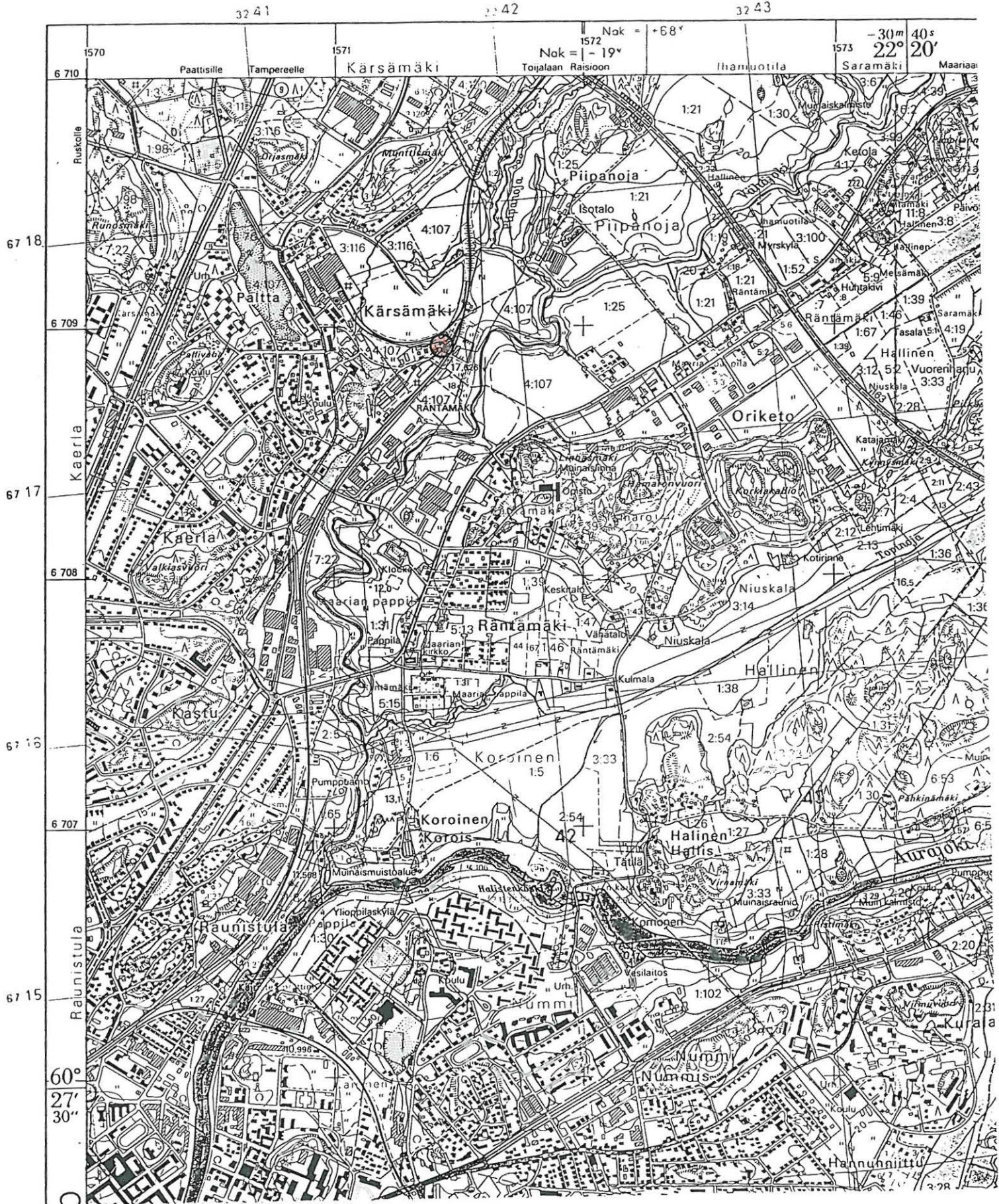
Luokka 2 (jonkinverran fosfaattia): 490/462, 490/490, 500/455, 500/475, 500/490, 503/490, 510/510, 520/485, 520/490, 520/500, 530/500, 530/520, 540/520

Luokka 3 (runsaasti fosfaattia): 490/470, 500/470, 510/500, 520/510

Turku, Kärämäki, Radanvierusta

Ote peruskartasta 1:20 000
1043 12 LITTOINEN (pain. 1981 Hki)

⊙ = koekuopitusalue 1991

TURKU, KÄRSÄMÄKI, RADANVIERUSTA

Pk. 1043 12 LITTOINEN

x = 6708 95

y = 1571 45

z = 20-22 m mpy

Rautakautisen asuinpaikan koekuopitus
Museovirasto/esihistorian toimisto
Kaivauksen johtaja: FK Teija Tiitinen

Turun Kärsämäen Radanvierustan rautakautisella asuinpaikalla suoritettiin 28.5.-1.6.1990 systemaattinen koekuopitus tarkoituksena määrittellä muinaisjäännöksen rajat suojelualueen tarkentamiseksi. Lisäksi haluttiin saada lisäselvitystä muinaisjäännöksen tyypistä. Alueelle paalutettiin koekuoppaverkosto, jossa koekuopat sijaitsivat 10 m:n päässä toisistaan. Alueen maaperän todettiin olevan pahasti sekoittunutta. Esihistoriallisiksi luokiteltavia likamaakerroksia ei löydetty; sen sijaan paksuja, selviä historiallisia kulttuurikerroksia. Muinaisjäännösalue näyttää rajoittuvan navetan pohjan pohjois- ja itäpuolelle, josta löytyi 31 rautakautista saviastianpalaa ja palanutta savea. Lisäksi alueelta löytyi hieman metallikuonaa ja yksi kivilaji-iskos. Koekuopituksessa saatiin viitteitä myös kiinteistä, mahdollisesti esihistoriallisista rakenteista. Eräästä kuopasta tuli turpeen alta n. 20 cm syvyydestä runsaasti kiviä sisältänyt kerros, jossa oli punaisen hiekkakivilaa'an palasia ja runsaasti palanutta savea.

Tutkimusten perusteella voitiin rajata jäljellä oleva esihistoriallinen asuinpaikka. Todettiin myös, että muinaisjäännös on tuhoutunut osittain Turku-Tampere -rataa tehtäessä ja maaperä on sekoittunut myös rautakautta myöhemmän asutuksen vaikutuksesta.

Löydöt: KM 26225:1-25

Ajoitus: rautakausi

Tutkitun alueen laajuus: 2400 m²

Tutkimuskustannukset: virkatyö + työllistämismaksut

Tutkimusraportti: T. Tiitinen 28.3.1991 esihist. tston top. ark.

TURKU KÄRSÄMÄKI RADANVIERUSTA

T.Tiitinen 1990 (myös piirt.)

Yleiskartta

0 5 10 15 20 25m
MK 1:500

- Koekuoppa
- Koekuoppa, jossa löytö
- ⊕ Koekuoppa, jossa fosfaattia
- ⊙ Koekuoppa, jossa runsaasti fosfaattia
- Vähäjokilaakson inventointi 1989 koekuoppa
- △ Korkeuskiintopiste

N

